

D O D A T A K

H I Ž A D R A Š K O V I Ć

 T r a g e d i j a u 4 č i n i
 - IV. č i n -

MJESTO: Draškovićeve hiža kot u 1. i 2. činu, ali zanemarena.

VRIME: Protulični večer poldrugo ljeto po smrti Jure Draškovića.

I. KIP. (Stara sijeda Draškovička sidi kod stola, ima očalje po starinju nasadjeno, čita polglasno Aničino pismo):

"Draga Majka! Najprvo Vam oznanjujem, da sam zdrava, ča se i od Vas ufam. Ove zadnje dane mi se je ugodalo sve uredit, ča sam još imala posla. Nigda sam došla s velikim veseljem i velikom željom za gospodstvom u Beč. Sada ga razočarana ostavljam, ali prez tuge, premda mi je on zeo mladost i sriću. Rado putujem domom i veselim se, da ću bit opet s vami...

(Draškovička prestane i počne morfondirati po kratkom premišljanju):

Kako j' to bilo, kad je prošla Anica Beč služit?... Otac se je karao ... Onda se je počela naša nesrića... Beč je naša nesrića... Odanle je došla i smrtna vist za Tomaca... Ili je došla iz Berlina? ... Beč ili Berlin, to je svejedno...

(Opet gleda zamišljeno. Onda se skoči, vrže na stol očalje, popade se za glavu): Oj, kade mi je glava?! Zabila sam kokošam žerat dat, a sada ćedu pojt jur na spalo. (Ide k vrmariću, na kom stoji iz slame pletena prazna košarica. Zgarabi ju i pogleda va nju): A glej! Košarka je prazna. Onda svejedno nisam zabila na kokoše.

(Nanovo ide k stolu i razmišlja): Ča sam to nek hotila?... Aha! Pismo Anice preštat. Ali kade su mi očalji? (Pipa s rukom po stolu, dokle je najde. Opet sjedne i čita dalje):

No kade sam nek prestala?... (Mrmljajuć čita konac pojedinih rečenic): ...došla u Beč... - još imala posla... - Aha! Ovo sam... da ću bit opet s vami. (Čita opet dalje mirnije):

"S Valterom se već nisam pominala. On sada s "tom" živi. No neznam, kako dugo. Mislim, da će mu se vrijeda zamirit. Ali mene to već ne zanima. Ču-tim, kako mezove pusti dom. Petak na večer ću se dovesti po autobusu. Pošaljite preda me na autobus susjedljevoga Štefu, da mi pomore nosit."

(Opet prekine čitanje i premišlja polglasno): Hm... Petak... Pe-tak... To je boljsen zutra? ... Ili je pozutri? Moram va kalendar pogledat.

(Iz stola zname kalendar i prevraća u njem najper i najzad. Pri tom malo srdito govori pri sebi): Ali su ti ovo bedavi kalendari! Prvo se je človik putio va nji. A sada gle! Još ni toga ne more človik doznat iz njega, je danas četvrtak ili srijeda.

(Negdo tuca na vrati. Draškovička pogleda iznad očaljev): Slobod.

2. KIP. (Draškovička i susjeda Bare.)

BARE (stupi nutar i pozdravi): Dobar večer, susjeda!

DRAŠKOVIČKA: Bog daj! Susjeda Bare. Dobro, da si došla. Nij znamda kod Vas moja šara kokoš s humastim vratom?

BARE: Aj Mare, ne misliš Ti onu, ku si u fašinjku poslala Anici u Beč?

DRAŠKOVIČKA: Glej da. Pravo imaš! Moja zabljiva glava!... Danas sam ju zgrišila. Pak sam mislila... No oprost mi, Bare!

BARE: Ne smiš toliko špekulirat! Misli na to, da će dojt Anica domom i će ostat uza Te. Onda će bit sve bolje.

DRAŠKOVIČKA: Da; ravno to sam Te hotila pitat, je danas srijeda ili četvrtak?

BARE: Aj, duša, danas je to jur petak!

DRAŠKOVIČKA: I jojmeni! Onda će danas dojt Anica. A ja sam zabila poslat Vašega Štefu preda nju!

BARE: Ali susjeda, ča si jur zabila, da smo se zato uredili. Štefe jur čeka na Anicu kod autobusa. Vrijeda čedu dojt skupa simo!

DRAŠKOVIČKA: No vidiš, kako strahovito zabljiva sam. Sad sam još i na večeru Anice zabila.

BARE: Daj mira! To ću ja uredit sve. Ja sam donesla putora i mlika. Vani u veži je. Pak ćemo joj skuhati dobroga kafeja. I mekoga kruha sam donesla. Mi smo si ga danas pekli. To će bit Anici najdraže.

DRAŠKOVIČKA: Ča bih ja nek započela, kad vas ne bih imala!

BARE: Sad ćeš imat uza se tvoju Anicu.

(Tucanje na vrati. Obadvi odgovoru, ali susjeda srčeni je): Slobod!

3. KIP. (DRAŠKOVIČKA, SUSJEDA BARE, BABA BATRIZA)

BATRIZA (nutar stupi u sobu): Dobar večer teta Drašković, dobar večer, teta Bare! (K Draškovićki:) No kako vam ide teta Mare?

DRAŠKOVIČKA: Kako bih mi moglo pojti? Kot ide ubogoj udovici.

BATRIZA: Ubogoj udovici?... Niste Vi bili jednoč najbogatiji i najpreštimaniji stan u selu?

DRAŠKOVIČKA: Da, da. Ali znaš, kako ide onomu, ki mora od arende živit.

BATRIZA: No da. Tako ide paorom, kad ne kanu imat dice.

BARE (ka je međjutim bila u kuhinji): Aj muči, Batriza! Opet tvoju staru kozu dereš?

DRAŠKOVIČKA (tužno): Daj joj mira! Pravo ima! Pak kako pravo!

BARE (prema babi tihije): Čemu rovat u stari rana, ke još nisu zacilile. I Ti bi mogla bit spametnija. Ča ne daš mira toj siroti? Ča ne vidiš, da ju pamet ostavlja?

BATRIZA (šušljajuć se brani): No mer ja nisam mislila ništa zloga.

BARE (glasnije): Idem opet u kuhinju, da Anici vičeru pripravim. (Otide).

4. KIP. (DRAŠKOVIČKA, BABA BATRIZA)

DRAŠKOVIČKA: Znaš li se još spomenut, Batriza, kad sam bila noseća s Anicom?

BATRIZA: Kako ne! To je bio jedan od prvih porodov u mojoj službi, kot primalja. Oj, kako srditi su bili vaša mat.

DRAŠKOVIČKA: Da, oni nisu hotili, da budemo imali već dice.

BATRIZA: A sada, bud, Bog namjesto njih Vas bije. Kako dobar bi bio sada barem još jedan sin, bud?

DRAŠKOVIČKA (zamišljeno): Gdo zna? More bit bi nam bio i toga zeo bož.

BATRIZA: Dobro se znam spomenut. Još i proklinjali su me stara Draškovička, kad sam došla u vaš stan pred porodom.

DRAŠKOVIČKA: Daj im mira, Batriza. Neka im Bog oprost. Ja sam im zdavno oprostila. Ali njeva kletva se je spunila. Sirota Anica je donesla zaista nesriću na naš stan.

BATRIZA: Dajte mira, teta Mare! Još se more sve na dobro obrnut. Čujem, da će danas dojt Anica iz Beča i da će stalno doma ostat.

DRAŠKOVIČKA: Da, svaku minutu more bit ovde. A ča je u selu novoga?

BATRIZA: Čuje se, da se ženi vaš nećak Kazimir, Mihe Draškovića sin.

DRAŠKOVIČKA: Doba bi mu jur zdavno bila. Zgubljeni brat njegov, Ive sigurno ne će već dojti najzad.

BATRIZA (povjerljivo): Znete s Kazimirom nij lako. Invalid je. A njevi bi radi nek bogatu, kaće čuda jerbati. Meni se čini, da znam, na koga mislu.

DRAŠKOVIČKA: Mene čuda ne zanima, koga će zet. Važno je, da se srićno oženi i da bude imao potomstva. Ar drugače će se ime Drašković potpuno zgubit u našem selu.

BATRIZA (hudobno): Gdo zna? More bit će Vas ipak zanimat, koga je zibrao tetac Miho za svoju snahu.

BARE (pokukne nutar iz kuhinje): Sada boljsek idu. Idem preda nje na dvor. (Kroz pol otvorena vrata je čuti razgovor. Anica dotiče nutar i krikne): Zdravi bili majka. (Zatim zagrlji majku. Onda prekine zagrlaj i pogleda svoju majku, zatim ju još nježnije i trajno grli. Na vrati se pojavi susjedljev Štefe, teta Bare sin s dvimi kofari.)

5.KIP (DRAŠKOVIĆKA, BARE, BATRIZA, ANICA I ŠTEFE)

ANICA (pozdravi sve, zatim veli Štefi): Hvalim ti Štefe na pomoći.

ŠTEFE: Od srca rado, susjeda. Da si nek opet doma.

ANICA (srdačno): No hodi malo nutar!

ŠTEFE: Idem samo susjedu još pozdravit. Pak moram pojt. Zdravi bili susjeda!

DRAŠKOVIĆKA: Zdrav bio Štefe. Kamo se tako pašćiš?

BARE: O ti ništvridnjak. Gvišno se ideš opet kartat s tvojimi tovaruši.

ŠTEFE: Ali majka! Pak znate, da se ne za pineze. Nek za svićice.

BARE: I onda. Ča ne znaš, da su karte vražja bitlija?

ŠTEFE: Aj majka! Vi kanite svagdir vruga škropit. Ča nij bolje, kad se muži kartaju, neg kad žene ugovaraju. Vrag se sigurno veseli već ugovaranju, neg kartanju, dokle ne ide za pineze.

ANICA: Pravo imaš Štefe. I ja ne morem trpit ugovaranja.

BARE: Nek brani toga gauženjaka! (Prema Anici).

BATRIZA: Ali Štefi nij potriban advokat. Zna se on i sam branit.

ŠTEFE: Pravo imate, teta Batriza! A znate li mi ku zaručuju va sell?

BATRIZA: Ako ćeš, još i tri.

ŠTEFE (veselo): Ej teta baba! Onda ste se poračunali. Ar ja imam jednu stranjsku.

BATRIZA: Morebit još i već. Ti ćeš vrijeta već koj glavu zakrenut.

BARE (ka je opet prošla u vežu odanle): Ča to čujem, Štefe?

ŠTEFE (glasno van u vežu): Aj majka, Vi morate sve čut. Kumaj je rič od ženidbe, jur imate uho na vrati. Ja sam se nek šalio.

BATRIZA: No ne znam je li je bila šala. Čemo vidi k ljetu!

ŠTEFE: ...su rekli slipi. Vi bi me gor hitro ženili. Tako vrijeta ja ne ću nastat nevjeran lipomu junačkomu stališu. Do ženidbe kanim ja još dva pare svetačnih čižam poderat na tancu.

BATRIZA: No onda ćedu se vaša mat načekat na snahu.

ŠTEFE: Bolje dobro, nek prezaran, bud teta Draškovička.

DRAŠKOVIĆKA: Pravo imaš, Štefe. Bolje, kad bi bila i naša Anica...

ŠTEFE (ju prekine): Ali susjeda, na to nisam mislio. (Prema Anici) Oprosti, Anica! Ali sad moram pojt. Dobro spi Anica doma. Laku noć svim skupa.

BATRIZA: No i ja idem. Sigurno se imate još čuda pominat med sobom. Ne kanim vas bludit.

DRAŠKOVIĆKA: Ostani nek Batriza, mer nas ne bludiš.

BATRIZA: Aj moram svejedno pojt. Još imam posla u selu.

6.KIP. (DRAŠKOVIĆKA, ANICA, BATRIZA, k njim pristupi stric MIHO).

MIHO (stupi nutar): Dobar večer nevjesto. Zdrava bila Anica! Hvala Bogu, da si jur jednoč došla. Kumaj smo te dočekali.

ANICA: I Vi ste me tako teško čekali? (Medjutim da ruku stricu).

MIHO: No najveć tvoja mat. Njoj za istinu nij bilo lako prez Tebe.

DRAŠKOVIĆKA (objami jednom rukom Anicu): Da, da. Ali sad će nastat opet sve lipše i bolje. Bud me već ne ćeš ostavit, moja draga Anica?

ANICA: Ne majka već nikad ne.

MIHO (medjutim jur šušlja s babom, zatim tiho): No si ča natuknula, Batriza?

BATRIZA (takaj polglasno): Da, ali nek onako s dalekoga. Nisam još pravo dospila. Mislím, da će pojt posao žilavo. (Zatim glasno prema svim). No sad moram zaista pojt. Laku noć svim Bog daj!

DRAŠKOVIĆKA, MIHO: Bog daj i Tebi, Batriza! ANICA: I Vam, teta baba!

(Baba otide. Susjeda Bare nutar ide s večerom). BARE (nosi kavu, kruha maslaca i dvi jaji): Šad ćeš bit jur sigurno gladna, Anica. Vi gosti ti još nit vičerati na dadu.

DRAŠKOVIĆKA: Da, dušica! Kušaj naša jaja i susjedljev putor. Ar kot i tako znaš, naše lipe krave smo morali prodati. Sad imamo nek jednu. I ta ravno ne dava mlika.

BARE: Ja moram još domom pokuknut: Ti nek ji, Anica!

ANICA: Ali dojdite još, kuma! Rado bih Vas ča pitala.

BARE: Da još ću dojt tamo nakraj pol ure.

7. KIP (DRAŠKOVIČKA, ANICA, STRIC MIHO)

- MIHO (zapaljuje si lulu): No ter ča je novoga Beči, Anica ?
- ANICA (vičera i med jilom odgovara): Ništ zvanarednoga. A kako se imate Vi?
- MIHO: Hvala na pitanju. Mer smo svi zdravi.
- DRAŠKOVIČKA: Da vidiš, Anica. Doma je velika novina. Ako je istina, šogor, čujem, da će te ženit Kazimira.
- MIHO: ČdoTi je to povidao, nevjesta?
- DRAŠKOVIČKA: A Batriza je ništo zazinula.
- ANICA: No onda ćemo na veselje.
- MIHO (ukunjajući se): No neznam, je li će to pojt tako hitro.
- ANICA: A zač ne bi išlo?
- MIHO (nasmišeći se): Znaš, duša, to visi još od zaručnje.
- DRAŠKOVIČKA: Čemu već toliko čekate? Kazimir bi se morao jur zaistinu ženit. Već mu je stara doba, da se ženi.
- ANICA: A gdo je zaručnja?
- MIHO (ukunjajući bačka na držalu lule, po nekom vrimenu): Znaš, Anica, ja ću Ti reć istinu. Ja bih najvolio Tebe za snahu.
- ANICA (ne vjeruje svojim ušima): Ali striča, nekate se šalit!
- MIHO: No znaš, to gor ne bi bila tako čemerna šala.
- ANICA: Pojte! Kazimir mi je to bratić.
- MIHO: Ja znam. Ali i bratićev se je jur skupa zelo.
- DRAŠKOVIČKA: Ali ne takovih, ki su si rod u prvom koljenu.
- MIHO: A bome i toga je jur došlo najper. Za sve je dostat dišpenzaciju.
- ANICA (ozbiljno): Ne ćemo se dalje šalit. Ja sam odana žena. Jur zbog toga more bit ovo samonepromišljine šala. Gor se nećemo pominat dalje zato. Ali sad mi povite zaistinu, striča, gdo će bit Vaša snaha?
- MIHO (nepopustljivo): Velim Ti, ja bih najvolio Tebe za snahu.
- ANICA (pokuseći šalno): No čujete, striča! Toliko je divojak, ke se ne moru odat. A meni bi još i dva muže pofrgunali?
- MIHO: A ča se nisi raspitala od Matuške?
- ANICA: Da. Ali to ne znači, da se morem još jednoč odat.
- MIHO: Pak koliki to učinu.
- DRAŠKOVIČKA (uzrujana): Šogor ne zabi, da si va kršćanskom stanu. Kako moreš tako ča govorit?
- ANICA (pomirljivo): Umirite se majka! I striča znadu, da se raspitani ne moru još jednoč poručit u crikvi.
- MIHO: Gdo to veli? Ja znam, da i crikva dopusti tako ča, ako i rijetko.
- ANICA: Ali mučite stric! Gdo Vam je to rekao? Crikva ni hištva cesarov ili kraljev nij htela razvezat.
- MIHO: Ja imam jednoga pretelja na Poljanci, koga sin se je po drugi put smio ženit va crikvi.
- ANICA: Sigurno je bilo prvo hištvo nevaljano. Ako se to da dokazat, onda ide. Ali ako je prvo hištvo valjano, onda je nikad ne će Crikva razvezat.
- MIHO: A ča j Tvoje hištvo valjano? Je Tvoj otac privoljio, da se za toga potepuha odaš? Ta se je za Draškovićeve stan ženio, a ne za Te! Naše gospodarstvo mu je dušalo!
- ANICA (nestrpljeno i hladno): More bit, stric, da je tako bilo. Ali i onda je naše hištvo valjano.
- MIHO (srdito): A nij i ne more bit. Ne smi bit! Ta potepuh nikad ne smi jerbat Draškovićeve hiže, dokle još gdo nosi Draškovićevo ime u selu.
- DRAŠKOVIČKA: Ah, ter zato se grah češe, za Draškovićevu hižu.
- ANICA: Sad i ja vidim nač špekulirate. Neka Vas sram bude striča! Nij dost, da sam ja nesrična. Morate nesričnim načinit i vašega Kazimira?
- MIHO (presenećen): Zač? Mer Kazimir Te voli, neg bar ku drugu.
- ANICA (mrzlo): Moram Vas još jednoč opomenut: prvič smo si rod u prvom koljenu. Drugič: ja sam odana žena. Tretič... Ova Vam neću rado povi-dat. Ali da bude Vašoj špekulaciji za sveneg konac, moram Vam i to reć:

Ja nisam smila porodit moje drugo dite. To neka leži na duši mojega muža. Ja sam se zato pokajala i ću se zato još dost napokoriti. Ali da budete znali, zbog toga posla, rekli su doktori, ja već ne bi mogla imat dice. Mislim, da Vam je sada dosta rečeno. (Sve uzrujanije) Ili hoćete, da i Kazimir ne bude imao potomstva, da se ime Drašković potpuno zgubi iz našega sela?! (Zakrije si lice, počne se plakat).

MIHO (jecajući): Oprosti mi, Anica, toga nisam znao.

ANICA: Sad znate. A sad ću barem mir imat. Ste me morali veljek prvi večer s ovako čim napast?

MIHO (zdvojno): Žao mi je. Ali vidiš, kako teško smo Te čekali i kumaj mogli dočekat... Pak ća će bit sada s Draškovićevom hižom?

ANICA (žuko): Mislite, da me to ne trapi dost? Moj žitak je prez razuma!

8. KIP (DRAŠKOVIĆKA, ANICA, MIHO, SUSJEDA BARE)

BARE (nutar stupi bez toga, da bi ju drugi opazili bili): Ali, kako moreš tako ća reć, Anica? (Pogleda u Mihua) Zać ne date mira ovoj siroti?

MIHO: Ja sam kanio nek dobro. (Lamajući s rukami): Bože dragi! Kad bi se naši stari stali... Koliko pokolenj Draškovićev je ovde živilo. A sada je konac... Konac... Konac svemu. Ovo je za zdvojiti!

DRAŠKOVIĆKA (mrmljajući): Da šogor, kletva tvoje majke nij dosegla samo mene, nego i Draškovićev stan. Tvojoj materi je bilo preveć dvoje dice. Ubojala se je, da ću imat cio tucet porodov. (Počne opet mutnije govorit). Ej kad bih ih nekimala, pol tuceta sinov, pol tuceta kćer. Kćere za Beć, sine za boj. A onda sama ostat kot utrgana kita u jeseni, kad joj lišće pospada i mahat dan i noć, po vjetri i godini, zdihavati za zgubljenim lišćem, za kćerami i mrtvimi sini. O ljudi, kade su mi dica? Kade su mi sini? Kade su mi kćere? (S proširenimi rukami se zruši na susjedu, ka ju pokuši toliti. Anica takaj tamo skoći s čašom vode).

BARE: Ali Mare, ostavi to! Čemu jaukat za prošlost! Podaj se u sudbinu!

MIHO: Moja mat nisu čemerno mislili. Gdo bi bio mogao najper vidit, da će nas boj tako strašno pogodit, da će sve ovo tako daleko dojt.

BARE (dala je pit Draškovićki, ka k sebi dojde i se malo umiri): Na svaki način je bio grih branit se božjega blagoslova. Ali Bog neka udili pokoj i oprošćenje pokojnoj susjedi. Nij znala, ća čini.

MIHO (zdihava već sebi): Kad bi se naši pokojni stali!?!... Kad bi ovo vidili! (po nekoj stanki zabljen-zabunjen) No laku noć. Moram pojt domom. Kasno je. Je li ću moć i spat, to sam Bog zna.

DRAŠKOVIĆKA (tiho, već sebi): laku noc!

ANICA: Laku noć, striča! Recite Kazimiru, ja mu željim sriću i mnogo blagoslova k ženidbi. Neka si dobru ženu najde.

MIHO (putem van brunda): Danas dobru snahu najt? To je sto puti gorje, nek najt dobru kravu na sajmu. No laku noć.

9. KIP. (DRAŠKOVIĆKA, ANICA, SUSJEDA BARE).

ANICA (zdahne trudno): Ah, strašan je ov prvi večer doma. S ovako čim nisam računala.

BARE: Umiri se, Anica! Znaš, da je tvojemu stricu najdraže njegovo i Vaše gospodarstvo.

DRAŠKOVIĆKA (žuko): Da. Ali stoprv onda će ga zanimati naše gospodarstvo, kad je bude mogao imati u ruka. Sad mi još ni jednim prstom nij htio pomoć.

BARE: Neka ga krivo. U njegovi okolnosti nij mogao čuda pomoć. I tako je stara dob, da oženi sina, ako se ne kani čisto kraj spravit.

DRAŠKOVIĆKA: Da, ali va stani bi pobrao i poslidnji čavao. On misli, da mora bit sve njegovo. Oh, ovi Draškovići! Ti ne poznaš njeve gizdosti i pohlepnosti!

ANICA: Majka umirite se! Nekate se dalje jadat! To Vam nek škodi.

DRAŠKOVIĆKA: Sigurno mi je opet ća sobom zeo. Kćerka, Ti gor ne znaš kako mi sve krađu. Sad si hvata Bogu Ti doma. Ti ćeš paziti, da nam ništ ne zgine. A ov pohlepnjak, neka si ženi sina, kako će.

ANICA: Umirite se, majka! Gdo će nam ča ukrast?

DRAŠKOVIČKA: Hah, kad ti ja sve povim! Kako ćeš se zaliknut, kad budeš vidila, kakovi nastanu još i najbolji ljudi, kad vidu, da je ča za zet. (Migne na susjedu otajno).

ANICA: Ali majka, ne bi bilo najbolje, ako sad idete spat.

BARE: Hodi nek Mare! Lezi se. Opet Ti ide po glavi ta tvoja kokoš.

DRAŠKOVIČKA (presenećeno): Glej -glej! Ča Ti znaš jur i misli štat?

BARE (se nasmiši): Jur sam Ti tolička razložila: tu kokoš, ku si danas zgrišila, smo u fašinjku Beč poslali Anici.

DRAŠKOVIČKA (mašeći s glavom): Vidiš, opet sam Te krivo. Oj, ova moja zabljava glava! No idem tako stelje pripraviti u prvu hižu.

ANICA: Da, nek pojte majka. Ali i ležite se odmah!

DRAŠKOVIČKA: A bud ćeš i Ti vrijeđa dojt, kćerka?

ANICA: Dojt ću, majka! Nek još nešto se kanim pominat s tetom kumom.

DRAŠKOVIČKA: Ali nekate dugo bit! Dojdi vrijeđa!

BARE: Poj nek susjeda! Veljek i mi idemo spat. Laku noć! Danas ćeš sigurno dobro spat.

DRAŠKOVIČKA (dijelom jur već sebi pri odlasku) No da je nek Anica došla. Laku noć (ide van).

10. KIP. (ANICA, SUSJEDA BARE)

ANICA (čeka, dosle majka projde. Zatim počne tiho): Povite mi, kuma, ča je s majkom? (Zabrinuto). Od Božića su se tako postarali. Pak ča to simo - tamo govoru?

BARE: Si i Ti ča opazila? Bome, majka je teško imala ove zadnje mi-sece. Zdravlje joj se je pogoršalo. Kumaj Te je mogla već dočekat. Ali sada će bit opet bolje, kad si Ti došla. Jur danas sam se čudila, kako je tvoja mat k sebi došla. Još i zabljevost ju je ostavila na jedan čas. Ali od časa do časa će još bit jako poznat tu zabljevost.

ANICA (puna skrbi): Će se dat to još popraviti?

BARE: Sigurno. Nek čuda strpljenja ćeš morat imat s njom.

ANICA: Oj, kuma, draga kuma! Kako strašno teška je moja sudhina. Najvolila bih čudakrat umrit.

BARE: Neka tako govorit, Anica. Žitak mora dalje pojt!

ANICA (žuko): Ča ja imam već od žitka? Suha, nerodeća kita sam, ka je neg za odsić i za hiti u oganj. Ima još moj žitak kakov razum?

BARE (ozbiljno): Anica! Ja sam Ti kuma. Ja sam Te na krstu držala. Sad je ovde ura, da Ti pomorem, da Te opomenem: žitak kršćana nikad nij prez razuma.

ANICA: Znam, kuma. Ali za koga ću ja već živit?

BARE: Ti još pitaš? Nismo se ravno pominjali za tvoju majku, kako si potribna njoj. Živi za nju!

ANICA: Ali kad majke već ne bude? Drhćem, da ćedu me vrijeđa ostavit.

BARE: Neka zabit, Anica, sirot, udovic, siromahov bit će sveneg. Sveneg će bit onakovih, kim je ljubav potribna, za ke moreš živit.

ANICA: Ali ova samota u ovoj pustoj hiži bit će za zdvojiti. Ovde ću imat sveneg tu ćut, da je naš stan na smrt odsudjen, da sam kot va mrtvačkoj škrinji, da će hiža Draškovič izumrit.

BARE (nasmišeći se malo): Anica, i na Tebi je poznat, da si Draškovička. Vi preveć visoko cijenate vaš stan i vaše imanje. A koliko drugih hiž se je razmrlo u našem selu, kolike su u kratki par pokolenji premile ili izminile svoga gospodara i svoje ime.

ANICA: Ali na nijednoj drugoj hiži se nij špunila kaštiga Božja tako strašno, kot nad nami.

BARE: Kaštiga? Gdo zna? More bit nek proba ili znamda pokora za zdavno oprošćene grihe. Ali neka se sada već zato trapiti. Namjesto ove zemaljske hiže misli sve već na onu, ku si moramo našim životom zaslužiti.

ANICA: Ali, kuma, bud ćete mi pomagati i dalje, da ne zdvojim, da opet najdem razum i smisao mogega života.

BARE: Ja ću Tebi pomoć. A Ti ćeš drugim. Onda ćeš najt opet razum za žitak Tvoj. No laku noć. Majka će Te sigurnu jur čekati. Sad je uza nju Tvoje mjesto. (gane se domom).

ANICA: Laku noć kuma. Lipa hvala Vam na svem!

(ZASTOR)

K O N A C D R A M E

(Autorska prava pridržana)

Za nadopunjenje ove strane:

Ovdje objelodanjena drama savršena je u noći po Duhovskom ponedjeljku 1955. nakon jednoga veseloga hrvatskoga pira. Ali sa samom temom bavio se je autor dugo. Početak biše slijedeći lirski pokušaj, kada bi mogli postaviti k drami kao prolog ili epilog:

Šećem se po selu, šećem gori - doli,
Ko da bi mi htelo srce stat od boli
Tiho je u selu, nigdor se ne giblje
Nek jesenske lišće trudni vjetar ziblje.

Nij veselih jačak, junačke norije,
Teta tuga čuva jur skoro sve strihe.
Okružene stijene puste ruševine
Zivaju tudjinca, ki mimo njih ide.

Ulice i dvore trava je zarasla,
Koprive dvoriju mnoga putna vrata:
Polanljeno staklo škilji spod šaluge
Izvrćkeva plaho putnikove tuge.

Stari pauk prik lese paučine zaplita,
po krovu lomaće orijova kita.
Nigdor ju ne pili, nigdor ju ne trga,
Nigdor ne uplazni nje staroga brka.

Na polju si starci prignut hrbat lamlju
Trudne stare krave rušu se u jarmu.
O starci, starice! Išćem vašu dicu!
Ka kuga to niči životnu vam klicu?

Bijela kuga j'kod nas porode rjetkala.
Črna kuga boja jedinice pobrala.
A pod sijedu starost gine nam ufanje.
Sijemo mi sitvu, ali gdo da žanje?

Za bojem na novo sitva pozeleni,
Po tugi na novo život se obnovi.
O sijajte starci, da b' polje rodilo,
O sijajte, da b'se selo pomladilo.

Neka se napunu zipke, dvori, hiže,
Da probudu selo šale i norije.
Junačkoga grla jačke neka glušu,
Naš narod na novi život da probudu.

DRAGI NAŠI ČITATELJI!

Molimo naše čitatelje, da izvrše svoju dužnost u pogledu pretplate.

Srdačna hvala darovateljima:

Dr. Erich Dragschitz, 60 Sch.
Lucia Bintinger, 30 Sch.

Sa srdačnim pozdravima

Martin Prikosović

ŠIRITE I ČITAJTE NAŠ "GLAS"

Pošta se šalje na naslov: Martin Prikosović, Beč 16. Paletzgasse 17/2/3.

Pretplata se šalje u "Österreichische Länderbank A.G." Wien, PS-Kto. 6. 447. Kroat. Akademikerklub. Kto 705369.

Vlasnik i izdavaatelj: Hrvatski Akademski Klub, Wien 3. Am Heumarkt 25.

UREDNICI

Martin Prikosović
Stjepan Šulek

Mišljenje pisca ne mora se slagati s mišljenjem uredništva.

Pojedini broj iznosi 4 Sch., a godišnja pretplata 15 Sch.

TRAŽITE NOVE PRETPLATNIKE!